

XIV PLENO DO CONSELLO DE COMUNIDADES GALEGAS

***Cara unha nova Lei de Galeguidade:
unha lei para unha Galicia global***

RELATORIO DE GALEGUIDADE

Galego

11 e 12 de novembro de 2026 · *Río de Janeiro (Brasil)*

ÍNDICE

1. Introducción.....	3
2. Diagnóstico: limitacións do modelo actual	4
3. Principios orientadores da reforma	5
4. Conclusións	8

CARA A UNHA NOVA LEI DE GALEGUIDADE: UNHA LEI PARA UNHA GALICIA GLOBAL

1. INTRODUCCIÓN

Galicia constitúe unha realidade singular no contexto europeo. A súa historia, a súa evolución demográfica e a súa proxección internacional non poden comprenderse sen ter en conta o papel desempeñado pola emigración ao longo dos últimos séculos. A comunidade galega asentada no exterior non representa un fenómeno circunstancial nin periférico, senón un elemento estrutural da identidade colectiva e da propia evolución social, económica, cultural e institucional do país.

Desde finais do século XIX, as persoas emigrantes contribuíron de maneira decisiva ao desenvolvemento de Galicia, non só mediante as remesas económicas ou a creación dun amplo movemento asociativo, senón tamén a través da difusión da cultura galega, da defensa da lingua, do impulso á educación e da creación de institucións que forman parte do patrimonio colectivo de Galicia. Esa realidade continúa vixente na actualidade, aínda que profundamente transformada polos cambios experimentados nas dinámicas migratorias e pola progresiva internacionalización da sociedade galega.

Neste contexto, a revisión da Lei 7/2013, do 13 de xuño, da galeguidade, transcende unha mera actualización normativa. A súa reforma constitúe unha oportunidade para redefinir a relación entre Galicia e a súa cidadanía no exterior, adaptando o marco xurídico ás novas realidades demográficas, sociais e tecnolóxicas, e incorporando unha visión máis ampla da galeguidade como un activo estratéxico para o desenvolvemento do país.

Hoxe a diáspora galega representa moito máis ca un espazo de conservación da memoria ou da identidade. Constitúe unha extensa rede internacional de persoas, entidades e organizacións presente nos cinco continentes, integrada por profesionais, persoal investigador, empresario, artistas e representantes institucionais que manteñen unha estreita vinculación con Galicia. Esa rede conforma un importante capital relacional e de coñecemento que pode contribuír de maneira decisiva á proxección internacional de Galicia, á captación de investimento e talento, á internacionalización das empresas e á difusión da cultura e da lingua galegas.

A futura Lei da Galeguidade debe responder a esta nova realidade, consolidando os logros aca- dados nas últimas décadas e incorporando instrumentos que permitan reforzar a participación da cidadanía galega no exterior, fortalecer a cooperación entre as institucións e aproveitar todo o potencial da Galicia global como factor de desenvolvemento económico, social e cultural.

2. DIAGNÓSTICO: LIMITACIÓNS DO MODELO ACTUAL

A Lei da Galeguidade aprobada en 2013 supuxo un avance moi significativo no recoñecemento institucional das comunidades galegas no exterior e permitiu consolidar un marco estable de relación entre a Xunta de Galicia e o movemento asociativo da emigración. Durante estes anos facilitou o fortalecemento das entidades galegas, favoreceu a conservación do patrimonio cultural e contribuíu a manter vivos os vínculos históricos entre Galicia e a súa diáspora.

O modelo configurado pola norma apoiouse fundamentalmente en catro grandes piares: o recoñecemento da identidade galega das comunidades asentadas fóra de Galicia; o apoio institucional ao asociacionismo tradicional; a articulación das relacións coa colectividade a través dos centros galegos e das entidades oficialmente recoñecidas; e o xerme das políticas de retorno. Neste último ámbito supuxo o inicio do seu desenvolvemento e un punto de inflexión, xa que converteu o retorno nunha política pública con recoñecemento xurídico propio.

Con todo, transcorrida máis dunha década desde a súa aprobación, os profundos cambios experimentados pola mobilidade internacional e pola propia composición da diáspora fan recomendable unha revisión do modelo para adaptalo ás necesidades da Galicia do século XXI.

En primeiro lugar, a concepción actual da galeguidade continúa fortemente vinculada á dimensión identitaria e cultural. Sen cuestionar a importancia destes elementos, resulta evidente que a comunidade galega no exterior desenvolve tamén unha intensa actividade económica, empresarial, científica, académica, profesional e tecnolóxica que apenas aparece reflectida na configuración actual da norma. A nova realidade require incorporar esta dimensión como parte integrante do concepto contemporáneo de galeguidade.

En segundo lugar, Galicia dispón dunha extraordinaria rede internacional de persoas e institucións distribuídas por numerosos países e sectores de actividade. Trátase dun importante capital relacional que permanece parcialmente infrautilizado pola febleza dos mecanismos permanentes de coordinación, participación e colaboración coas administracións públicas e co tecido económico e social galego. A existencia de coñecemento altamente especializado, experiencia profesional e capacidade de influencia internacional constitúe unha oportunidade que debe ser mellor aproveitada.

Ademais, cómpre dar un pulo ao papel das delegacións da Xunta no exterior. Representan un elemento clave para proxectar a identidade de Galicia máis aló das nosas fronteiras, e supoñen un apoio imprescindible á diáspora galega. Agora, propónse unha nova estrutura para as delegacións. Dirixidas por un delegado ou delegada, a idea é que contén con departamentos especializados que respondan ás prioridades de Galicia no ámbito internacional. Estas áreas serán unha Oficina Económica, de Comercio e de Atracción de Investimento, unha Oficina de Atracción do Talento e Retorno e un área de promoción turística de Galicia en todo o mundo. Esta reorganización permitirá fortalecer significativamente o seu impacto no ámbito internacional, cunha organización máis eficiente e especializada para garantir unha maior relevancia das súas actividades, consolidando a Galicia como un actor clave no panorama global. A Delegación de Bos Aires para Arxentina servirá como experiencia pioneira cara ao futuro.

Outro dos desafíos deriva da transformación da propia emigración. As novas xeracións de galegos e galegas residentes no exterior presentan formas de participación diferentes ás das xeracións precedentes. En moitos casos desenvolven a súa actividade en contornas profesionais internacionais, manteñen relacións a través de redes dixitais e participan en organizacións académicas, científicas ou empresariais que non sempre coinciden co modelo tradicional dos centros galegos. Esta realidade non substitúe o movemento asociativo histórico, pero si o complementa e fai necesaria unha regulación máis aberta e flexible.

Finalmente, resulta imprescindible fortalecer a integración da política de galeguidade no conxunto da acción exterior da comunidade autónoma. A crecente internacionalización de Galicia, o desenvolvemento das políticas de retorno, a captación de talento e a proxección económica e cultural do país fan recomendable que a diáspora pase de ser considerada exclusivamente unha política sectorial a ser un elemento transversal das principais estratexias públicas de Galicia.

3. PRINCIPIOS ORIENTADORES DA REFORMA

A futura Lei da Galeguidade debería asentarse sobre un conxunto de principios que permitan adaptar o marco normativo ás novas necesidades da Galicia global e reforzar o vínculo permanente entre Galicia e a súa cidadanía no exterior.

En primeiro lugar, resulta necesario asumir unha concepción da galeguidade como unha auténtica comunidade global. A identidade continúa sendo un elemento esencial, pero debe complementarse cunha visión máis ampla que recoñeza a existencia dunha comunidade transnacional formada por persoas, entidades e redes profesionais que manteñen relacións permanentes con Galicia desde múltiples ámbitos de actividade.

En segundo lugar, a reforma debe combinar a preservación da memoria histórica coa orientación cara ao futuro. O recoñecemento da extraordinaria achega realizada pola emigración ao longo dos séculos debe convivir cunha política activa dirixida a favorecer a innovación, o intercambio de coñecemento, a mobilidade internacional, a captación de talento e o desenvolvemento económico e social de Galicia.

Outro principio básico consiste en seguir a evolucionar desde unha política centrada fundamentalmente no apoio ás comunidades galegas cara a unha estratexia de activación da diáspora. O obxectivo non debe limitarse á conservación das estruturas existentes, senón facilitar que a cidadanía galega residente no exterior participe de forma activa na consecución dos grandes obxectivos estratéxicos do país, converténdose nun verdadeiro axente da proxección internacional de Galicia.

Do mesmo xeito, a nova Lei da Galeguidade debe manter unha plena coherencia co resto do marco estratéxico da Xunta de Galicia, especialmente coas políticas de acción exterior, coa Estratexia Galicia Retorna, coas iniciativas dirixidas a afrontar o reto demográfico e coas actuacións relacionadas coa internacionalización da economía, da universidade e da cultura galegas.

Finalmente, a reforma debe reforzar os mecanismos de participación da cidadanía galega residente no exterior, favorecendo unha relación máis fluída coas institucións galegas, promovendo novos espazos de diálogo e garantindo que as comunidades poidan contribuír de maneira efectiva á definición das políticas públicas que lles afectan.

4. CONCLUSIÓNS

A evolución experimentada pola sociedade galega e polas propias comunidades no exterior fai recomendable avanzar cara a un novo marco normativo que responda ás necesidades da Galicia do século XXI. A reforma da Lei da Galeguidade constitúe unha oportunidade para adaptar as políticas públicas a unha realidade máis diversa, internacional e interconectada, na que a cidadanía galega residente no exterior continúa desempeñando un papel esencial.

A futura norma debe preservar o legado histórico e o valor do movemento asociativo tradicional, ao tempo que incorpora novas formas de participación e recoñece a pluralidade da Galicia exterior. O fortalecemento dos vínculos coa diáspora require instrumentos máis flexibles, unha maior coordinación institucional e unha visión transversal que integre a galeguidade nas principais estratexias de desenvolvemento, acción exterior, innovación e retorno.

Neste proceso, o Consello de Comunidades Galegas está chamado a desempeñar un papel relevante como espazo de diálogo, participación e cooperación entre as institucións galegas e a cidadanía no exterior, contribuíndo á definición dun modelo de relación estable, moderno e adaptado aos novos desafíos.

En definitiva, a reforma da Lei da Galeguidade debe servir para consolidar unha política pública de longo percorrido que fortaleza a vinculación entre Galicia e a súa comunidade global, favorecendo unha relación baseada na colaboración, na corresponsabilidade e na vontade compartida de contribuír ao futuro do país.